

פקס-עיתון

2009 אוגוסט

גיליון מספר 145

מו"פ צפון

מיקום שקתות ואתרי מזון מוגש במרעה כבסיס להפחתת השימוש של בקר בערוצי נחלים זורמים ומעיינות

מהחלקות. במהלך הניסוי בוצע מגוון טיפולים (ביקורת, הפעלת שוקת, הפעלת אבוס, שילוב שוקת + אבוס) שאיפשרו לבחון את ההשתנות בדפוס השימוש של הפרות במרעה כתלות ב"משאב" שהופעל ובמיקומו.

תוצאות השנה הראשונה של המחקר הראו של מיקומם של המרחבי של ה"משאבים" (שוקת, אבוס, חורשת צל) ביחס למיקומו של המעיין/נחל, חשיבות רבה בקביעת דפוס השימוש של הפרות במרעה. בשתיים מחזרות הניסוי, הייתה הפחתה משמעותית של 50-100% בשימוש של הפרות בטווח של 100 מ' מהמעיינות (המצב הרצוי). לעומת זאת, בשתי חזרות הניסוי אחרות, שבהן היה פיזור מרחבי שונה של ה"משאבים" (אבוס ביחס לשוקת), לא הייתה הפחתה כלל בפעילותן של הפרות בטווח של 100 מ' מהמעייין, ולעיתים אף נצפתה עלייה בשימוש במרחב זה. מכאן ששינוי מיקומם של "משאבים" במרעה הוא כלי משמעותי בשינוי דפוס השימוש של הפרות במרעה, אולם בה במידה שהוא יכול לתרום להכוונת הפיזור למקומות הרצויים, בהיעדר בסיס ידע מספק הוא יכול להוות גורם "מפריע" שיגרום להגדלת השימוש באזור מקורות המים הטבעיים. משמעות הדבר, שתוצאות שנת המחקר הראשונה נותנות בידינו כיווני פעולה חשובים, אולם לצערנו מידע זה איננו נותן עדיין בידינו בסיס מספק לגיבוש הנחיות. כתוצאה מהעדר בסיס ידע מספק, אין באפשרותנו בשלב זה לתת המלצות ממשק יישומיות.

בעיית זיהום הכנרת ונחלי הגולן זוכה לתשומת לב רבה בשנים האחרונות, תוך ניסיון להתחקות אחר מקורות הזיהום העיקריים ובחינת הדרכים להפחיתם. כחלק מבחינה זו הוערך שגידול בקר במרעה באגן הניקוז של הכנרת הינו אחד הגורמים בעל פוטנציאל רב לזיהום הנחלים. עם זאת, מיעוט מידע לגבי דפוס פיזור הבקר במרעה והתנהגותו ביחס למקורות המים, העלה את הצורך להתחקות אחר דינאמיקת התנועה של הפרות במרעה כשלב מקדים לקביעת הנחיות ממשק למגדלים בענף חקלאי זה. מחקר מקדים שהתבצע במספר משקים ברמת הגולן שהראה כי תנועת הבקר בחלקת המרעה איננה אקראית ושישנם ושלמיקום המרחבי של שקתות יש השפעה על דגם הפיזור של הפרות. ניכר היה שלמיקום השוקת בחלקה ישנה השפעה רבה על דפוס הפיזור של הבקר בחלקה ולכן ישנה חשיבות רבה בבחירת המיקום המיטבי שלה.

במחקר זה נעשה מאמץ להבנת מכלול הגורמים המשפיעים על פיזור הבקר במרעה וקביעת קריטריונים לאופן פיזורם של שקתות ואבוסים, לצורך מציאת המיקום האופטימאלי בכל חלקה, בכדי לתרום להפחתת השימוש של הפרות במרחב הסמוך למקורות המים הטבעיים המצויים בחלקה.

במהלך המחקר בוצע מעקב בעזרת קולרי GPS בתדירות של מיקום כל 5-10 דקות, אחר מדגם של 4-8 פרות מתוך עדר של 20-30 פרות בכל חלקה, בשתי חלקות מרעה בחוות כרי דשא. בכל אחת מן החלקות היה מעיין וחורשות צל. במקביל מוקמו שקתות ואבוסים במיקומים שונים המצויים בטווח העולה על 500 מ' מן המעיין בכל אחת

את המאמרים המלאים ניתן לקרוא במרכז המידע של מו"פ צפון באינטרנט.

הממצאים המוצגים כאן הינם תוצאות ניסויים, ואינם מהווים המלצות לחקלאים

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il